

IZVJEŠTAJ

o učešću predstavnika Skupštine Crne Gore na

85. ROSE-ROTH SEMINARU

održanom u periodu 18-20. marta 2014. godine

Sarajevo, Bosna i Hercegovina

85. Rose-Roth seminar na temu „Bezbjednost i demokratizacija na Zapadnom Balkanu: jačanje stabilnosti i promovisanje reformi“ održan je u periodu 18-20. marta 2014. godine u Sarajevu, Bosni i Hercegovini.

U radu skupa je učestvovao šef stalne delegacije Skupštine Crne Gore pri PS NATO, Mevludin Nuhodžić, dok je ispred Službe Skupštine seminaru prisustvovala samostalna savjetnica II u Odboru za bezbjednost i odbranu, Vera Damjanović. 85. Rose-Roth seminaru prisustvovao je i ambasador Crne Gore u Bosni i Hercegovini, Dragan Đurović.

Skup koji je okupio više od stotinu parlamentaraca iz država članica NATO i partnerskih zemalja, a kome su prisustvovali i predstavnici najviših institucija Bosne i Hercegovine, nevladinog sektora iz zemlje domaćina i država regiona, kao i jedan broj eminentnih stručnjaka iz oblasti odbrane i bezbjednosti, organizovala je Parlamentarna skupština NATO u saradnji sa Parlamentarnom skupštinom Bosne i Hercegovine.

Seminar je, u svojstvu domaćina i moderatora na uvodnoj sesiji, otvorio šef delegacije Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine pri Parlamentarnoj skupštini NATO Božo Ljubić i istakao da je funkcionalna i stabilna Bosna i Hercegovina kao članica NATO i Evropske unije, interes ne samo njenih građana i naroda već i uslov regionalne i šire stabilnosti u Evropi. Dalje je ukazao na nekoherentan ustavni i politički sistem i nedostatak institucionalnog kapaciteta što za posljedicu ima nepovjerenje u horizontalnoj ravni između predstavnika konstitutivnih naroda, kao i nepovjerenje po vertikalnoj ravni prema institucijama, te da je navedeno rezultiralo zastojem u reformama i integracijama, ekonomskom i socijalnom krizom. S tim u vezi, apostrofirao je potrebu za unošenjem novog podsticaja i energije u realizaciji preuzetih obaveza, kao i za paralelnim pristupom korjenitoj ustavnoj reformi koja će izjednačiti prava njenih konstitutivnih naroda i svih građana, kreirati povjerenje u državu i njene institucije, kreirati samoodrživ i funkcionalan sistem i Bosnu i Hercegovinu učiniti respektabilnim partnerom kako u regionu, tako i u evroatlantskom klubu naroda.

Na otvaranju skupa govorili su predsjedavajući Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Milorad Živković, bivši potpredsjednik PS NATO i izvjestilac Komiteta za odbranu i bezbjednost Julio Miranda Calha i bivši visoki predstavnik u Bosni i Hercegovini, lord Paddy Ashdown.

Predsjedavajući Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Milorad Živković je kazao da evroatlantsku agendu vidi kao vrlo bitnu, kako u pogledu stabilizacije političke krize u Bosni i Hercegovini, tako i u pogledu sveukupnog ekonomskog i društvenog razvoja. Dalje je istakao da trajno stabilne Evrope nema bez stabilnog Zapadnog Balkana, dok se stabilnost regiona ne može ostvariti bez takve situacije u Bosni i Hercegovini.

Bivši potpredsjednik Parlamentarne skupštine NATO i izvjestilac Komiteta za odbranu i bezbjednost Parlamentarne skupštine NATO, Julio Miranda Calha je naglasio da su vrata NATO i Evropske unije otvorena za sve zemlje Jugoistočne Evrope, pod uslovom da izgrade stabilne, funkcionalne i demokratske institucije, da imaju stabilne odnose sa susjedima i da ispune kriterijume za članstvo u ove dvije organizacije.

Bivši visoki predstavnik u Bosni i Hercegovini lord Paddy Ashdown je u svom izlaganju, između ostalog, istakao da bi centralizacija zemlje domaćina bila pogrešno rješenje, ali i da državni nivo mora biti u stanju raditi efikasno da bi zemlja mogla biti članica Evropske unije.

U okviru uvodne sesije učesnicima seminara se obratio i predsjednik Skupštine Crne Gore i predsjednik Parlamentarne skupštine OEBS-a Ranko Krivokapić. U svom izlaganju je istakao da je pitanje bezbjednosti, ipak, i dalje goruće u Jugoistočnoj Evropi. Dalje je naglasio da je ključ bezbjednosti regiona u punoj i dosljednoj istinskoj demokratizaciji naših društava, država i institucija, te ukazao da su prva i najočitija prijetnja bezbjednosti u Jugoistočnoj Evropi organizovani kriminal i korupcija. „Borba protiv korupcije i organizovanog kriminala ne smije se shvatiti kao domaći zadatak, kao uslov koji treba da ispunimo da bismo jednog dana bili dio Evropske unije. Borba protiv ovih pojava treba da bude rezultanta naše istinske spoznaje da pravo i pravda treba da budu ugaoni kamen naših društava, naših života i naših ukupnih vrijednosnih svjetonazora. U suprotnom, borba sa korupcijom i organizovanim kriminalom osuđena je na neuspjeh“, apostrofirao je svom obraćanju predsjednik Skupštine Crne Gore i predsjednik Parlamentarne skupštine OEBS-a.

U nastavku je, u okviru prve sesije, bilo riječi o izgledima za proširenje Evropske unije i NATO na Zapadni Balkan. Prvim panelom je moderirala potpredsjednica Političkog komiteta Parlamentarne skupštine NATO, Beatriz Rodriguez Salmones, dok su u okviru ove teme svoje poglede iznijeli zamjenik šefa Delegacije Evropske unije u Bosni i Hercegovini Renzo Daviddi, šef Odsjeka za evroatlantske integracije i partnerstvo u Kancelariji za politička pitanja i bezbjednosnu politiku u sjedištu NATO James H. Mackey i predstavnica Centra za evropske politike iz Brisela, Corina Stratulat.

Tokom diskusije bilo je riječi o sprovedenim reformama u procesu evropskih i evroatlantskih integracija zemalja Zapadnog Balkana, kao i ocjenama aktuelnog stanja, te definisanju prepreka sa kojima se države suočavaju na ovom putu. Saglasno navedenom, istaknuta je i potreba za promjenom pristupa i aktivnijim angažovanjem Evropske unije na ovom prostoru, naročito u pogledu definisanja konkretnijih smjernica i promocije otvorenosti za prijem novih članica. Panelisti su konstatovali uspješnu realizaciju planiranih aktivnosti Crne Gore na putu evropskih integracija. Pored navedenog, predstavnik NATO štaba iz Brisela je posebno pozdravio izuzetan napredak naše države u pogledu ispunjavanja kriterijuma za članstvo u NATO.

U okviru drugog panela, kojim je moderirao Denis Hadžović iz Centra za sigurnosne studije, poseban osvrt je učinjen na ulogu civilnog društva u vezi sa procesom proširenja Evropske unije i NATO na Zapadni Balkan, o čemu su govorili istraživač-saradnik za vanjsku i bezbjednosnu politiku u nevladinoj organizaciji Analitika iz Skoplja, Andreja Bogdanovski, izvršni direktor Centra za demokratiju i ljudska prava (CEDEM) Nenad Koprivica i izvršni direktor Centra za demokratiju i pomirenje u Jugoistočnoj Evropi (CDRSEE) Nenad Šebek.

U okviru ove teme, ukazano je na porast podrške javnog mnjenja evroatlantskom putu Crne Gore, kao i na proces uključivanja predstavnika nevladinog sektora u pregovarački proces sa Evropskom unijom, te na aktuelnu situaciju na političkoj sceni, koja po ocjeni paneliste iz Crne Gore ostavlja veliki prostor za djelovanje civilnog sektora. Dalje je istaknuto da organizacije civilnog društva mogu doprinijeti informisanosti građana po relevantnim pitanjima u procesu integracija i pružati doprinos kvalitetu rješenja na evropskom i evroatlantskom putu zemalja Zapadnog Balkana.

Drugog dana seminara bilo je riječi o aktuelnoj političkoj situaciji u Bosni i Hercegovini. U okviru prvog panela govorili su predsjedavajući Savjeta ministara Bosne i Hercegovine, Vjekoslav Bevanda, član delegacije Bosne i Hercegovine pri Parlamentarnoj skupštini NATO Asim Sarajlić i predsjedavajuća Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Dušanka Majkić, dok je panelom moderirao zamjenik predsjedavajuće Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost i predsjedavajući Ustavne komisije Šefik Džaferović.

Predsjedavajući Savjeta ministara Vjekoslav Bevanda naglasio je da članstvo u Evropskoj uniji za Bosnu i Hercegovinu predstavlja najveći mogući prioritet i pozdravio inicijativu o drugačijem pristupu Evropske unije kad je riječ o evropskom putu zemlje domaćina. Istovremeno, Bevanda je izrazio uvjerenje da bi se integracijom Bosne i Hercegovine u NATO osigurao ekonomski prosperitet, kao i politička i bezbjednosna stabilnost države i cijelog regiona.

O situaciji u Federaciji BiH govorio je *član delegacije Parlamentarne skupštine pri Parlamentarnoj skupštini NATO Asim Sarajlić*, koji je istakao da se, zbog neodgovornog ponašanja političkih elita, cijela zemlja nalazi u velikoj političkoj i socijalno – ekonomskoj krizi. Sarajlić je naglasio da su građani Federacije u cjelosti opredijeljeni za ulazak države u NATO i pozvao Evropsku uniju i Sjedinjene Američke Države da se dodatno angažuju kako bi domaćim političarima pomogli da postignu kompromis o ključnim pitanjima čije je rješavanje uslov za dalji evropski i evroatlantski put Bosne i Hercegovine.

Govoreći o pogledima Republike Srpske na aktuelnu političku situaciju, *predsjedavajuća Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Dušanka Majkić* istakla je da Republika Srpska traži dosljednu primjenu Dejtonskog mirovnog sporazuma. Ona je naglasila da je nepoštovanje Dejtona i dejtonskog Ustava jedan od ključnih problema u zemlji i pozvala domaće političare da sami, bez uplitanja visokog predstavnika međunarodne zajednice i drugih međunarodnih zvaničnika, rješavaju sporna pitanja.

Šef Misije OEBS-a u Bosni i Hercegovini ambasador Fletcher M. Burton, visoki predstavnik i specijalni predstavnik Evropske unije za Bosnu i Hercegovinu, ambasador Valentim Inzko i izvršni direktor Grupe istraživača politika na Balkanu Marko Prelec iznijeli su svoje poglede na situaciju u Bosni i Hercegovini u okviru drugog panela, kojim je moderirao član Komiteta za odbranu i bezbjednost Parlamentarne skupštine NATO, Franklin van Kappen.

Tokom diskusije visoki predstavnik Valentin Inzko je, između ostalog, istakao da nema dileme da do integracije u Bosni i Hercegovini mora doći iznutra, te da ova država neće pristupiti Evropskoj uniji i NATO dok ne dođe do njene unutrašnje integracije. Inzko je ocijenio da ono što je viđeno na ulicama zemlje domaćina proteklih sedmica treba biti snažan poziv na buđenje za političke lidere, kao i za međunarodnu zajednicu. Šef Misije OEBS-a u Bosni i Hercegovini ambasador Fletcher M. Burton je istakao da se budućnost Bosne i Hercegovine ogleda u integracijama i istakao da jedan od prioriteta OEBS-a predstavlja unapređenje regionalne saradnje.

Bezbjednosna saradnja na Zapadnom Balkanu bila je tema treće sesije. O *vojnoj saradnji na području regiona* govorili su pomoćnik ministra odbrane za međunarodnu saradnju Bosne i Hercegovine Zoran Šajinović i general Miha Skerbinc, komandant prve slovenačke vazduhoplovne brigade, dok je panelom moderirala zamjenica ministra odbrane Bosne i Hercegovine Marina Pendes.

Tokom diskusije ukazano je na visok stepen ostvarene saradnje na vojnom planu, kao i na učešće u brojnim inicijativama regionalnog karaktera, sa posebnim osvrtom na zajedničke vježbe, obuke i usavršavanje pripadnika oružanih snaga u zemljama Zapadnog Balkana.

O *upravljanju granicom na Zapadnom Balkanu*, u okviru drugog panela kojim je moderirao direktor DCAF-a u Ljubljani Anton Travner, govorili su direktor Granične policije

Bosne i Hercegovine Vinko Dumančić, pomoćnik direktora policije Crne Gore Vesko Vukadinović i direktor Operativnog odjeljenja FRONTEX-a Klaus Rösler.

Na panelu je visoko ocijenjena regionalna saradnja u oblasti granične bezbjednosti. Učesnicima skupa su predstavljene sprovedene aktivnosti u pogledu unapređenja nadzora graničnih područja i ukazano na izazove u ovoj oblasti sa kojima se policije zemalja regiona suočavaju, a kojima teže zajednički odgovoriti. Poseban osvrt je napravljen na saradnju sa FRONTEX-om, kao i na standarde u oblasti bezbjednosti granice Evropske unije.

Šef stalne delegacije Skupštine Crne Gore pri Parlamentarnoj skupštini NATO Mevludin Nuhodžić apostrofirao je punu posvećenost naše države sprovođenju reformi u oblasti vladavine prava, cijeneći da su iste usko vezane za proces pregovora sa Evropskom unijom, te ukazao na zajednički rad svih relevantnih institucija na realizaciji planova i zadataka utvrđenih akcionim planovima za pregovaračka poglavlja 23 i 24.

Dalje je istakao pozitivan trend rasta podrške javnog mnjenja evroatlantskom putu Crne Gore i izrazio uvjerenje da će, imajući u vidu preduzete aktivnosti i intenziviranu komunikaciju sa građanima, članstvo u NATO savezu imati sve veću podršku u narednom periodu.

U nastavku, Nuhodžić je upoznao učesnike skupa sa realizovanim na planu reforme obavještajno bezbjednosnog sektora, ističući nastavak aktivnosti kroz usvajanje novih zakonskih rješenja kada je u pitanju uređenje osnova obavještajno bezbjednosnog sektora, cijeneći da navedeno predstavlja korak naprijed u pogledu obezbjeđenja normativnih pretpostavki za ujedinjenje kapaciteta i usklađeno djelovanje svih segmenata u ovoj oblasti, što će doprinijeti punoj funkcionalnosti ovog sektora, te borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije.

Posljednjeg dana seminara bilo je riječi o reformi upravljanja sektorom odbrane i izgradnji integriteta. Učesnici skupa su imali priliku da se, između ostalog, upoznaju sa iskustvima Bosne i Hercegovine u ovoj oblasti koja je predstavio ministar odbrane Zekerijah Osmić, kao i sa standardima i mjerilima, te realizovanim aktivnostima na području Jugoistočne Evrope koja su predstavili međunarodni eksperti u ovoj oblasti direktor Direktorata za integracije, partnerstvo i saradnju u Kancelariji za politička pitanja i bezbjednosnu politiku NATO Alberto Bin, bivši načelnik štaba ministara odbrane i vanjskih poslova Bugarske i viši saradnik u DCAF-u ambasador Valeri Ratchev i direktor Centra za integritet u sektoru odbrane Bard Knudsen. Sesijom je moderirao viši saradnik u Centru za demokratsku kontrolu oružanih snaga iz Ženeve i bivši generalni sekretar Parlamentarne skupštine NATO Simon Lunn. U okviru ove sesije učesnicima se obratio i ambasador Švajcarske u Bosni i Hercegovini Andre Schaller.

Ministar odbrane Zekerijah Osmić je podsjetio na reformski put odbrambenog sektora u Bosni i Hercegovini, te na jačanje integriteta unutar odbrambenih struktura, ocijenivši da se radi o dugotrajnim procesima koji se temelje na novom konceptu, pristupu i NATO standardima. Kao

rezultate navedenih aktivnosti naveo je uspostavljanje i ustrojstvo Ministarstva odbrane BiH, Oružanih snaga, te parlamentarnog nadzora nad sektorom odbrane i bezbjednosti kroz obrazovanje zajedničkog parlamentarnog radnog tijela.

Tokom diskusije bilo je riječi o modelima koji se odnose na izgradnju integriteta pojedinaca i institucija, čime se teži uspostaviti struktura otporna na devijacije i rizik od korupcije. Ukazano je na potrebu za detaljnijim nadzorom nad sprovođenjem javnih i povjerljivih nabavki u sektoru odbrane, te istaknuto da izradnja integriteta predstavlja osnov uspješnog funkcionisanja ovog sektora u cjelini.

U nastavku je posebna pažnja bila posvećena odnosima između Srbije i Kosova sa osvrtom na aktuelnu političku situaciju i buduće aktivnosti. O navedenoj temi govorili su specijalni predstavnik Evropske unije na Kosovu Samuel Zbogar, načelnik štaba NATO Komande združenih snaga u Napulju general pukovnik Leonardo di Marco, predstavnik Generalnog sekretara i šef Kancelarije Ujedinjenih nacija u Beogradu Peter N. Due, kao i predstavnik Univerziteta u Strazburu, direktor Odsjeka za master studije o evropskoj i međunarodnoj stabilnosti Alexis Vahlas. Sesijom je moderirao izvjestilac Komiteta za odbranu i bezbjednost Parlamentarne skupštine NATO Julio Miranda Calha.

Panelisti su, između ostalog ukazali da djelovanje KFOR-a, te njegova saradnja sa EULEX-om i UNMIK-om doprinosi povećanju povjerenja vlasti i lokalnog stanovništva u ovu misiju, te dostizanju trajne stabilnosti, doprinoseći evoluciji bezbjednosti na Kosovu. S tim u vezi, predstavnik Generalnog sekretara i šef Kancelarije Ujedinjenih nacija u Srbiji Peter N. Due apostrofirao je važnost postojanja političke volje u Beogradu i Prištini da se ostvari napredak, cijeneći navedeno dobrim primjerom za cijeli region.

Tokom diskusije bilo je riječi o nastavku aktivnosti na punoj implementaciji Briselskog sporazuma, kao i o kontekstu aktuelnih međunarodnih zbivanja na Krimu. S tim u vezi, direktor Odsjeka za master studije o evropskoj i međunarodnoj stabilnosti Alexis Vahlas je ocijenio da situacija na Krimu nema nikakvog uticaja na Kosovo, te da se radi o objektivno potpuno različitim međunarodno pravnim reperkusijama.

Pripremila:

samostalna savjetnica II u Odboru za bezbjednost i odbranu

Vera Damjanović, s.r.

ŠEF STALNE DELEGACIJE
SKUPŠTINE CRNE GORE PRI PS NATO

Mevludin Nuhodžić, s.r.